



KLAGANDE

Hillside (Sports) ENC, 502081-5964

Ombud: Advokaterna [REDACTED]

MOTPART

Spelinspektionen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 13 juni 2024 i mål nr 4060-23,
se bilaga A

SAKEN

Varning och sanktionsavgift enligt spellagen (2018:1138)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten avslår överklagandet.
2. Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessbeslut.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 406587

Postadress
Box 2203
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 11

Telefon
036-15 68 00 (vx)

E-post: kammarrattenijonkoping@dom.se
www.kammarrattenijonkoping.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Hillside (Sports) ENC (Hillside) yrkar att kammarrätten ska upphäva förvaltningsrättens dom avseende överträdelserna av 14 kap. 1 § spellagen (2018:1138) och sanktionsavgiften i den delen samt upphäva sanktionsavgiften till den del den är hänförlig till överträdelsen av 14 kap. 7 § spellagen. Om sanktionsavgiften inte upphävs helt eller delvis yrkas att sanktionsavgiften sätts ned till ett proportionerligt belopp.

Spelinspektionen motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom.

VAD PARTERNA ANFÖR

Hillside

Bedömningsunderlaget om fem kunder motsvarar en bråkdel av en promille av bolagets kunder och är därför inte ett tillräckligt underlag för att konstatera en överträdelse av omsorgsplikten. Bestämmelsen tar sikte på att licenshavarens övergripande spelansvarsarbete i stort är effektivt och ändamålsenligt. Hillside's övergripande spelansvarsarbete är ändamålsenligt och mycket effektivt i enlighet med omsorgsplikten. Spelinspektionen har ansett att Hillside uppfyllt omsorgsplikten i förhållande till i alla fall hälften av de granskade kunderna och har varken granskat dess övergripande spelansvarsarbete eller påstått att det i stort är otillräckligt eller behäftat med systematiska brister. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att bolagets omsorgsarbete är "förhållandevis effektivt". Spelinspektionens beslut ska därför upphävas avseende påstådda överträdelser av omsorgsplikten.

Hillside vidtog adekvata och tillräckliga spelansvarsåtgärder inom tillräcklig tid i förhållande till samtliga kunder som omfattats av granskningen. Samtliga kunder nåddes av en första kundkontakt och av en eller flera uppföljande meddelanden med upptrappad samt förmanande ton. Av kunderna

stängdes 60 procent ensidigt av från fortsatt spel och ytterligare 20 procent genomförde självavstängningar. Förvaltningsrätten vidgår att Hillside tillämpade restriktioner kort efter det att kunderna identifierades som högrisk kunder, men anser att detta skedde för lång tid efter att kunderna först kontaktades med anledning av höga förluster eller höga insättningsgränser.

Förvaltningsrätten ställer orimligt höga krav på licenshavare, upphöjer förlustbelopp till en separat och avgörande problemindikator samt bortser från att lagstiftaren förutsåg att licenshavare måste genomföra svåra avvägningar mellan konsumentskyddet och integritetsskyddet vid så ingripande åtgärder som avstängning. Utöver att sakna stöd i rättskällorna är förvaltningsrättens inriktning på kundernas förlustbelopp orimlig givet att domstolen konstaterar att "det inte är visat i målet att kunderna förlorat mer pengar än de klarat av". Det framgår inte heller i någon rättskälla att licenshavare är skyldiga att införa restriktioner omedelbart när problemindikatorer är tillgängliga för licenshavaren.

Sanktionsavgiften är oproportionerlig. Den uppgår till motsvarande 56 procent av det tillgängliga sanktionsutrymmet. Det står varken i proportion till de påstådda överträdelsernas omfattning och allvar eller återspeglar samtliga förmildrande omständigheter. De högsta sanktionsavgifterna ska vara förbehållna de mest flagranta fallen. Därutöver är den unionsrättsliga proportionalitetsprincipen tillämplig eftersom Hillside erbjuder tjänster från en annan medlemsstat och ingripandet inskränker den fria rörligheten.

Omkring hälften av sanktionsavgiften är hänförlig till de påstådda överträdelserna av 14 kap. 1 § spellagen. Förvaltningsrätten konstaterar att Hillside tillämpat nödvändiga åtgärder förhållandevis kort tid efter att kunderna har bedömts ha ett högriskbeteende. Trots att systerbolaget (Hillside Gaming) inte befanns ha gjort detsamma i sambandsmålet sattes båda sanktionsavgifterna ned med samma procentsats. Detta tyder på att

förvaltningsrätten felaktigt har behandlat olika fall lika. Hillside vidtog redan under tillsynen åtgärder för att anpassa sitt omsorgspliktsarbete till Spelinspektionens påpekanden, inklusive ändringar i dess handlingsplan för en mer noggrann uppföljning av de kunder som förlorar mer än 10 000 kr per månad. Det har även införts sänkta tröskelvärden för unga spelare respektive spelare som återgår i spel efter en period av självavstängning.

Den andra hälften av sanktionsavgiften är hänförlig till de påstådda överträdelserna av 14 kap. 7 § spellagen. Hillside:s underlåtelse att kräva att kunder angav specificerade insättningsgränser medförde inte faktiska konsekvenser för kunderna och underminerade inte skyddsintresset bakom bestämmelsen.

Spelinspektionen

Att omsorgsplikten både tar sikte på licenshavarnas övergripande spelansvarsarbete och hanteringen av enskilda kunder följer av en normal tolkning av lagtexten tillsammans med relevanta förarbetsuttalanden. Spelinspektionen instämmer i förvaltningsrättens bedömning att omständigheterna med styrka talar för att Hillside inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att skydda kunderna från överdrivet spelande.

Hillside framhåller att förvaltningsrätten uttalade att vissa av de granskade kundernas konton suspenderades eller begränsades förhållandevis kort tid efter att kunderna bedömdes ha ett högriskbeteende. Uttalandet gäller tiden mellan riskbedömning och en viss typ av åtgärd. De riskbedömningar som gjordes under granskningsperioden har i flera fall inte stämt överens med den höga risk för spelproblem som myndigheten anser var förknippad med kunderna. Det är av betydelse att Hillside i ett tidigt skede känt till att kunderna haft ett överdrivet spelande som fortsatt trots åtgärder och att det gått en förhållandevis lång tid innan Hillside genomförde manuell granskning och vidtog mer ingripande åtgärder.

Till grund för ingripandet ligger även de långvariga bristerna i Hillside's hantering av de obligatoriska insättningsgränserna. Det rör sig om en överträdelse av systemviktiga regler och överträdelsen är i sig tillräcklig för att en varning. Det Hillside anför om att överträdelsen inte har medfört några konsekvenser för spelarna bygger på spekulationer och bör lämnas utan avseende.

När det gäller sanktionsavgiftens storlek håller Spelinspektion inte med Hillside om att den beslutade avgiften ”måste sorteras till de högsta sanktionsavgifterna”. Det finns ett betydande utrymme inom det tillåtna spannet att besluta om en högre sanktionsavgift för allvarigare fall. Avgiften bör anses ligga inom det bedömningsutrymme som finns. Hillside's vinstmarginal bör inte beaktas särskilt. Spelinspektionen kan inte vitsorda bolagets uppdelning om hälften per överträdelse, av sanktionsavgiften. Förvaltningsrätten har, precis som Spelinspektionen, gjort en sammantagen bedömning av de aktuella överträdelserna som speglar allvaret av överträdelserna i sin helhet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om Hillside har brutit mot omsorgsplikten och reglerna om insättningsgränser samt om det funnits skäl att meddela en varning och sanktionsavgift.

Spelansvar regleras i 14 kap. spellagen och omsorgsplikten särskilt i 14 kap. 1 § spellagen. Omsorgsplikten innebär en skyldighet att skydda spelare mot överdrivet spelande och att hjälpa spelare att minska sitt spelande när det finns anledning till det. I förarbetena till spellagen uttalas att skyldigheten att aktivt utöva omsorgsplikten innebär att licenshavaren ska följa spelarens beteenden för att vid behov kunna begränsa spelandet (jfr prop. 2017/18:220 s. 322). Enligt 11 kap. 1 § spelförordningen (2018:1475) ska licenshavare

ha fastställda rutiner för kontakt med spelare i de fall problemspelande har identifierats eller misstänks.

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att omsorgsplikten innebär att en licenshavare inte kan dröja med att vidta mer omfattande åtgärder och tillträdesbegränsningar för spelare när detta är nödvändigt. Med hänsyn till spellagens övergripande syfte att begränsa negativa konsekvenser av spelande samt omsorgspliktens syfte att skydda spelares liv, hälsa och ekonomi anser även kammarrätten att omsorgsplikten medför att nödvändiga åtgärder måste vidtas i samma takt som spelandet sker. Det innebär att om en spelare uppvisar ett omfattande riskbeteende och ett första meddelande inte har någon effekt måste licenshavaren skyndsamt eskalera sina åtgärder.

De i målet aktuella kunderna har enligt kammarrätten uppvisat ett överdrivet spelande. Hillside har vidtagit inledande kontaktåtgärder i förhållande till majoriteten av kunderna. Därefter har dock samtliga kunder kunnat fortsätta spela utan att mer omfattande åtgärder vidtagits av Hillside. Trots att Hillside i ett tidigt skede har känt till att kunderna har haft ett överdrivet spelande har manuella granskningar och tillträdesbegränsningar dröjt en förhållandevis lång tid i de fall de vidtagits alls. Kammarrätten bedömer därför att Hillside har brutit mot omsorgsplikten.

Vad gäller frågan om avsaknad av insättningsgränser gör kammarrätten inte någon annan bedömning än förvaltningsrätten. Kammarrätten instämmer därför i förvaltningsrättens bedömning vad gäller att Hillside ska meddelas en varning och påföras en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret (19 kap. 13 § spellagen). Högsta förvaltningsdomstolen har funnit att uttrycket omsättning motsvarar vad som enligt god redovisningssed är licenshavarens

nettoomsättning från den licenspliktiga verksamheten (HFD 2023 ref. 25). Utifrån vad som framkommit i målet kan sanktionsavgiften bestämmas till högst 72 000 000 kr.

När sanktionsavgiftens storlek beslutas ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått (19 kap. 15 § spelagen). Ju större betydelse en bestämmelse har för att uppnå spellagens syften, desto allvarligare är en överträdelse av den. I bedömningen bör också omständigheter som talar i mildrande riktning vägas in. Sådana omständigheter kan vara att licenshavaren snabbt upphör med överträdelsen sedan den påtalats av spelmyndigheten eller samarbetar väl med myndigheten under utredningen (prop. 2017/18:220 s. 352).

Förvaltningsrätten har beslutat att sanktionsavgiften ska vara 40 000 000 kr. Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek bör, enligt kammarrättens mening, särskild vikt läggas vid att överträdelsen av reglerna om insättningsgränser är allvarlig och att den har pågått under lång tid. Därtill har Hillside brutit mot omsorgsplikten. Enligt kammarrätten är sanktionsavgiften proportionerlig och rättvisande i förhållande till de i målet aktuella överträdelserna och Hillsides ekonomiska förhållanden liksom de förmildrande omständigheter som förvaltningsrätten har lyft fram. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

I avgörandet har deltagit kammarrättslagmannen [REDACTED] (ordförande), kammarrättsrådet [REDACTED] och tf. kammarrättsassessorn [REDACTED] (referent).

Föredragande har varit kammarrättsfiskalen [REDACTED]